

מדינת ישראל

משרד הבינוי והשיכון

1-15

משרד

בנינוי והשיכון

מחוז ירושלים -

דפוס 14632

12.86

(ס"ה)

תיק מס'

1-15

מחלקה

מנהל

שם תיק: לשכת מנכ"ל ששון שילה - מחוז ירושלים -
גבעת הרדאר

מזהה פיוז: 14632/15-גל

מזהה פריט: 000qxe7

כתובת 2-106-11-4-1

תאריך הדפסה: 18/06/2018

מדינת ישראל

משרד הבינוי והשיכון

מחוז ירושלים

תאריך: כ' בכסלו תשמ"ז

22 בדצמבר 1986

מספר:

אל:

מר ש. שילה

מנכ"ל משהב"ש

הנדון: הר אדר.

מצ"ב הפנייה של המינהל לבניה כפרית לטיפולנו בנדון.

עד עתה לא נמסר לנו על ידך כי הישוב בטיפולנו על כל המשתמע מכך

כולל תקציבים דרושים לנושאי תשתית.

בברכה,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'שמריהו כהן'.

שמריהו כהן
מנהל המחוז

העתק:

מר י. פתאל - מנהל אגף פרוגרמות

גב' צ. אפרתי - מנהלת יחידת פרוגרמות

מר י. מרגלית -

אל:

סגן ראש

התאריך

18.12.86

מאת:

ח"כ מסי

שר המבחן, אלוף מילואים ואלוף יבשה

הנדון:

בית קבר מואב

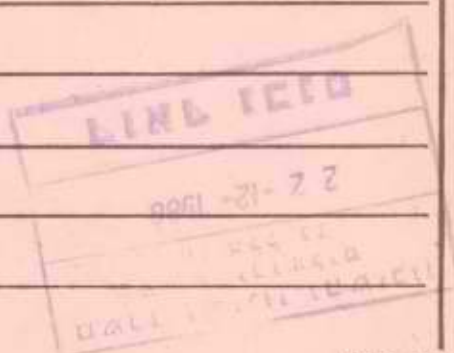
ורג מתבן של מנחם בגין
במחנה של מלח בגין.

מאחר וקברו הראשון היה במקום
אחרון בגין הייתה, מוצדק
אלף המוות.

לשר המבחן.

בדיקה

לש

מדינת ישראל

משרד הבריאות
לשכת הבריאות המחוזית
רמלה 72100

24-11-1986

תאריך: טו' מרחשון תשמ"ו
17 נובמבר 1986

מספר: ממ/1933 - 179

לכבוד
מר מיכה בלום
קמ"ט רפואי
מפקדת יו"ש - ק"ר - אל

נכבדי,

הנדון: ביוט גבעת הרדר

בביקור שנערך ע"י נציג לשכתנו מר ר. סרי התברר כי ביוט הנ"ל מתגוררות כבר עכשו כ-15 משפחות וכי עומדים לאכלס בקיץ הקרוב כ-30 משפחות נוספות.

מצב הביוט כבר היום הוא בלתי נסבל זורם לכוון קרית ענבים גורם למפגעים ומסכן באופן ממשי את מי התהום בסביבה.

זהו מצב שאין לשאתו ואין להחריש לו.

לאור האמור, אבקשך לדאוג שיוצא צו הפסקה לבניה נוספת כל שהיא ביוט הנ"ל וצו המונע מתן היתרי גמר ואיכלוס נוסף לזה הקיים היום וזאת שעד שלא יוגשו לנו תכניות מפורטות עם לוח זמנים לפתרון הבעיה.

אנא ראה את העניין כדחוף ותפעל בהתאם.

בכבוד רב,

מרדכי פליישר
מהנדס תברואה מחוזי

העתק: אגף לבניה כפרית, משרד השכון
ראש המועצה האזורית מטה בנימין
ראש שרותי בריאות הצבור
מהנדס תברואה ראשי, משרד הבריאות, ירושלים
מזכיר גבעת הרדר

כמלחין --

חמש יקיי דין א

לכא -- חלוקה

כמלחין -- חלוקה

חמש יקיי

בג"צ 608/86

מ"מ 3
(2) ד"ר חנני

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. גבעת הרד"ר - יישוב קהילתי
2. שמעון שטיין
3. איתן קוברסקי
4. מיכה בלום
5. יצחק כנא
6. דורון שוחט
7. עמוס סליפר

608:08 ע"י ב"כ עוה"ד מישאל חשין או

צבי אגמון, רחוב בוסתנאי 26, ירושלים

ה ע ו ת ר י מ

נ ג ד

1. ממשלת ישראל
2. שר הבינוי והשיכון
3. שר החקלאות
4. מינהל מקרקעי ישראל
5. מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון
6. מר שלמה עמר

כולם על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים

7. המועצה האזורית מטה בנימין

ה מ ש י ב י מ

כתב תשובה

מוגש בזה כתב תשובה מטעם המשיבים 1 עד 6. כתב התשובה נתמך בחצהיריהם של יוסף מרגלית ראש המינהל לבניה כפרית ויישובים חדשים במשרד הבינוי והשיכון, של מר שמריהו כהן, מנהל מחוז ירושלים במשרד הבינוי והשיכון, של סגן אלוף ברוך נגר, ראש ענף תשתית במינהל האזרחי באזור יהודה והשומרון, ושל רחל גייר, מנהלת המחלקה לתקציבים כרשיות המקומיות במשרד הפנים.

1. בעתירה מתבקשים המשיבים לקיים ולבצע לאלתר "את ההחלטות שנתקבלו בעביבה של העותרת בועדה להתיישוב המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית", ואת "תשתית היישוב הקהילתי גבעת הראדר עד לראש השטח, לרבות בנייתם של כביש גישה ליישוב, קו חשמל, מתקני סילוק שפכים ומוסדות ציבור כנדרש".

2. ההחלטה העקרונית להקים ישוב קהילתי בגבעת הרדאר התקבלה בוועדה להתיישבות ב-5.1.81. ההנחה היתה כי המקום הינו אטרקטיבי מאוד בשל קרבתו לירושלים, ולפיכך מעורבות הממשלה מבחינת סיוע תוכל להיות מינימלית. באותו דיון לא סוכמו פרטים כלשהם לגבי דרכי הקמת הישוב וסוכם כי יהיה צורך בקיום פגישות בין הגורמים הנוגעים בדבר כדי לגבש הצעות ולהביאן בפני הוועדה להתיישבות. נוסח ההחלטה צורף לעתירה כנספח גר/3.

3. (א) לאחר שנפלה ההחלטה העקרונית כאמור קויימו דיונים בין המוסדות השונים, אך לא התגבשה דעה אחידה וכאשר התקיים דיון נוסף בוועדה להתיישבות, ב-17.6.81 הוצגו גישות שונות - היו שדיברו על ישוב קהילתי סגור של עד 400 משפחות, והיו שדיברו על ישוב בעל אופי עירוני פתוח, עם פוטנציאל של אלפי יחידות דיור. דובר על כך שקיימת אגודה של אנשים הרוצים להקים את הישוב במקום. נציג משרד השיכון, מר י. מרגלית, אמר כי הדיונים טרם הסתיימו והציע שלא לקבל עדיין החלטה.

(ב) לבסוף התקבלה החלטה בנוסח הבא:

"הת/35 גבעת הרדאר"

מחליטים לכבות בגבעת הרדאר ישוב דוגמת הישוב מיתר."

(ג) יודגש כי זה ותו לא הוא כל נוסח ההחלטה.

המסמך שצורף לעתירה כנספח גר/4 ושקטע ממנו צוטט בסעיף 5 לעתירה, איבנו החלטת הוועדה להתיישבות. זהו מכתב של אל"מ סתו, שהשתתף בדיון.

4. ההחלטה על בניית ישוב "דוגמת הישוב מיתר" איננה ברורה. ניתן לפרשה כמכוננת לענין סוג הישוב. בישוב מיתר גם כן התארגנה קבוצה של אנשים כאגודה והם הקימו את שלב א' של הישוב, המורכב מווילות שכל אחד בנה לפי טעמו ואפשרויותיו. ניתן גם לפרש את נוסח ההחלטה כמכוון לנושא של דרכי פעולה בהקמת הישוב. לענין זה ראוי להביא את נוסח החלטת הוועדה להתיישבות בענין הקמת הישוב מיתר, ויצויין מיד כי בשלב ההחלטה כונה הישוב בשם עומר ב'. מדובר בהחלטה הת/13 מיום 20.7.80 שזה נוסחה:

"הת/13, הקמתם של עומר ב' ותימרת"

מחליטים לאשר הקמתם של הישובים הקהילתיים: עומר ב' ב.נ.צ. קווי אורך 684 עד 686, קווי רוחב 466.5 עד 468 ותימרת ב.נ.צ. קווי אורך 708.5 עד 710.5, קווי רוחב 620 עד 622 - כאשר השקעות המדינה בהם יסתכמו אך ורק בהבאת מיט, חשמל וכביש לראש השטח; יתר ההוצאות יחולו על המתישבים והמועצות הנוגעות בדבר."

ראוי לשים לב כי נוסח החלטת זו בא להגביל את השקעות המדינה להבאת מים, חשמל וכביש לראש השטח, ולהדגיש כי כל יתר ההוצאות יחולו על המתיישבים והמועצות.

לפיכך, גם אם יש לקרוא את החלטת הת/35 בענין גבעת הרדאר כדנה בנושא השקעות הממשלה, בודאי שאין לקרוא לתוכה מחויבות של הממשלה בנושאים כלשהם מעבר לנושאי מים, חשמל וכביש (כגון טלפון, ביוב או מוסדות ציבור).

יצוין כי הישוב מיתר תוכנן במקום שלא היתה אליו כל גישה, והיה צורך בפריצה דרך חדשה וטלילתה. לישוב גבעת הרדאר יש כביש גישה, כפי שיפורט להלן.

5. דיון שלישי בועדה להתיישבות התקיים ב-12.7.81. גם בדיון זה נאמר כי קיימים חילוקי דעות לגבי אופי הישוב. מינהל מקרקעי ישראל הציע פרוגרמה לאלף יחידות, המחולקת לארבעה שלבים, וצוין כי משרד השיכון מתנגד לתכנית זו משום שהוא רואה במקום פרבר של ירושלים, כאשר פרברים אחרים הינם בסדר עדיפויות קודם.

ההחלטה שנתקבלה בדיון זה הצטמצמה איפוא לשלב א' של התכנית ולהכשרת המגרשים על ידי מינהל מקרקעי ישראל עבור חברי העמותה. הדיון וההחלטה בכל הנוגע להמשך הטיפול נדחו למועד אחר. נוסח ההחלטה הובא בסעיף 6 לעתירה ובנספח גר/5 שלה.

6. מבלי להכנס במקום ובשלב זה לשאלות המשפטיות האם החלטות הועדה להתיישבות יצרו מחויבות משפטית של הממשלה כלפי העותרים או מי מהם, ואם יכולים העותרים לתבוע ביצוע ההחלטות בבית המשפט הגבוה לצדק, הנה מוכנים המשיבים לקבל לצורך דיון זה כי על הממשלה לדאוג לכך שיגיעו עד לישוב כביש, חשמל ומים. כן מקובל על הממשלה כי עליה לטייע בנושא הביוב כפי שיפורט בהמשך. נדון איפוא להלן במצב הדברים לגבי כל אחד מן הנושאים שהוזכרו.

כביש

7. כאמור, מוכנה הממשלה להניח לצורך הדיון שעליה לדאוג לכך שיהיה כביש גישה לישוב. כיום יש לישוב כביש גישה סלול. נמטר לי כי סלילת הדרך נעשתה בעיקר מתקציב המינהל האזרחי ביהודה ושומרון. העותרת טוענת בסעיף 19 לעתירה, כי היא השקיעה סך של כ-80,000 \$ בשיפוץ הדרך. משרד הבינוי והשיכון יחזיר לעותרים סכומים שלגביהם יוגשו הוכחות כי הושקעו בשיפוץ הדרך עד לראש השטח, בהתאם לקריטריונים המקובלים אצלו.

בסעיף 19 לעתירה טוענת העותרת דבר והיפוכו: מצד אחד כי קיימת דרך סלולה אל הישוב, ומצד שני כי "העותרת מוצאת את עצמה מבוזקת מהישוב". ההסבר לסתירה זו נעוץ כנראה בכך שהכביש אינו ברמה גבוהה, והעותרת רואה גישה דרך כביש זה כחוסר גישה.

בענין זה אין המשיבים רואים עין בעין עם העותרת. נכון הוא שכביש הגישה, העובר דרך הכפר בידו, איננו כביש ברמה גבוהה, ובמקום מסויים יש בעיה בטיחותית המחייבת לתאם את מהירות הנסיעה, אך הכביש בהחלט עונה על הצרכים הקיימים, ואין כל צורך חירגי ודחוף לשנותו או לסלול כביש אחר תחתיו. בהקשר זה יצוינו בקיצור הנקודות הבאות:

(1) שינוי תוואי של כביש או פריצת כביש חדש כרוכים בהליכים ופעולות רבים ושונים, ובקישתם תלויה בין היתר בתקציבים ובסדרי עדיפויות. יש צורך בהליכי תכנון ואישור, בבדיקת הבעלויות בשטח, בהפקעות, ובביצוע העבודה עצמה. דברים אלה אינם יכולים להתבצע "לאלתר" כלשון העתירה.

(2) כיום גרות בישוב כמה עשרות משפחות, ובסך הכל הוקצו בשטח 300 יחידות דיור. לגדלו של ישוב יש כמובן השלכה על קביעת סדרי העדיפויות בהשקעות ממשלתיות. כאמור, עדיין אין הכרעה בשאלת גדלו ואפיו של הישוב לעתיד לבוא.

(3) יש הרבה מאוד ישובים, הן בתחומי מדינת ישראל והן באזור יהודה ושומרון, שרמת הנגישות אליהם נמוכה מן הרמה של הכביש המוביל לגבעת הרדאר דרך בידו. כך למשל, חירגי ביותר לסלול כביש שיעקוף את מחנה הפליטים דהיישה, אך ביצעו של דבר זה יקח כנראה עוד כמה שנים. לישובים רבים בארץ מובילים כבישים ישנים ומשובשים שהנסיעה בהם איטית ומסוכנת.

נזכיר כאן גם את בעיית "הכבישים האדומים", אותם כבישים שטספר התאונות הקטלניות בהם גדול מאוד ויש הכרח להרחיבם, להתקין בצמתיהם מחלפים וכיוצא בזה שיפורים בטיחותיים, ודבר ידוע וכאוב הוא כי לא נמצאים התקציבים הדרושים לכך, לא בשנה אחת ואף לא בשנים אחדות.

נזכיר גם כי לעיר ירושלים נסעו במשך שנים בכביש צר ומפותל ולא עלה על דעת תושביה לפנות לבג"צ כדי שיחייב את המדינה לסלול את הכביש הרב מסלולי המהיר והבטוח שנשלל רק אחרי שנים רבות.

(4) קיימים רעיונות לעתיד לבוא לגבי הוספת כביש לישוב, כאשר באופן תיאורתי אפשר לחשוב על כביש מגבי סמואל, חיבור לכביש תל-אביב - ירושלים דרך מחלף עין חמד או חיבור למבשרת ציון.

רעיונות אלה טרם גובשו לכלל תכנון מפורט. לכל אחד מהם יתרונות וחסרונות הטעונים בחינה וליבון ושמיעת הגורמים הנוגעים בדבר.

ביצעו של כל אחד מהם מחייב הליכי תכנון ואישור בהתאם לסוגו, הליכי הפקעה ותשלום פיצויים וכיוצא בזה. העלות הצפויה של כביש כזה נעה בין 800,000 ל-1,900,000 דולר, בלי להביא בחשבון עלות ההפקעות הכרוכות.

8. אשר לגישה דרך קיבוץ מעלה החמישה, כאמור בסעיף 20 לעתירה, ובנספחים גר/13 עד גר/17, ביקשה העותרת את התערבותו של היועץ המשפטי לממשלה ליזום הליכים לפיתוח הדרך לשימוש תושבי הישוב, בטענה כי הדרך צריכה להיות דרך פתוחה לציבור הרחב. בדיון שהתקיים אצל היועץ המשפטי לממשלה סוכם כי ב"כ העותרים יגיש טענותיו בכתב, טענותיו יועברו לב"כ קיבוץ מעלה החמישה וזה יגיב עליהן בכתב. לאחר מכן יקבל היועץ המשפטי התייחסויותיהם של מתכנן מחוז ירושלים ומנהל לשכת התכנון ביהודה ושומרון, ואז יגבש את עמדתו. סיעוניו של ב"כ העותרת הועברו במסמך שצורף לעתירה כנספח גר/17. קיבוץ מעלה החמישה מתנגד לעמדת העותרת, הן מבימוקים משפטיים והן בשל הנסיבות העובדתיות הכרוכות בכך. רצ"ב ומסומן מש/1 עמדתו המפורטת של בא כח הקיבוץ. בשלב זה קיבל משרד המשפטים גם הערות של קמ"ט פנים במינהל האזרחי והן מצורפות ומסומנות מש/2. טרם נחקלה התייחסותם של המטכונים וטרם גובשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

חשמל

9. העותרת טוענת כי שילמה לחברת החשמל, בחודש נובמבר 1984, סך של כ-40,000 דולר, כמימון העלות של הקמת קו ראשי עד לראש השטח. משרד הבינוי והשיכון יחזיר לעותרת את התוצאות שהיא תוכיח שהוציאה להקמת קו חשמל ראשי עד לראש השטח, לפי הקריטריונים המקובלים אצלו.

מים

10. קיימים בריכה וקו מים לישוב, שנעשו על ידי חברת מקורות במימון משרד החקלאות, ואין בעתירה טענות בעניין זה.

ביוב

11. כאמור לעיל, רואה הממשלה מתפקידה לסייע למציאת פתרון לטיהור השפכים וסילוק הקולחים המטוהרים מהישוב, באופן שלא יהיו מפגע תברואי. לפיכך, לאחר שתהיה תכנית מאושרת שתפתור את הבעיה, ויינקטו האמצעים החוקיים לביצועה, יהיה משרד הבינוי והשיכון אחראי למימון הביצוע.

12. בשל מבנהו הטופוגרפי יש לישוב גבעת הרדאר צורך בשני מיתקני טיהור לביוב: האחד לחלק המערבי והשני לחלק המזרחי.

המיתקן המערבי ימוקם בתחומי ישראל, לפי הסדר עם הקרן הקיימת לישראל. לגבי המיתקן המזרחי התעוררו קשיים נטווימיים. להלן נתאר בקצרה את השתלשלות העניינים בנושא זה:

(א) הישוב הוקם על אדמה שהוכרזה כאדמת מדינה. הוגש ערר על ידי תושב מקומי. במסגרת הערר צומצם שטח ההכרזה. העותרת ביקשה להקים את מיתקן הטיהור דוקא בשטח שהוצא מן ההכרזה.

(ב) הוצע למקם את המיתקן במקום אחר, סמוך מאוד, ולהוביל את השפכים אליו בקו ביוב. נעשה נסיון להגיע להסכמה עם בעל הקרקע שבה יותקן המיתקן וכן עם מוכתר הכפר בית סוריק ובעלי הקרקע כדי שיסכימו להנחת קו הביוב, והוצע להם להשתמש במים המטוהרים להשקיית המטעים שלהם.

(ג) למרות מאמצים רבים, שהשתתפו בהם אנשי המינהל האזרחי, שנחלצו לעזרת העותרת לא העלו הפגישות עם בעלי הקרקעות הסדר מוסכם.

(ד) לפיכך יש צורך בהפקעת השטח הדרוש. לשם כך בתבקשה העותרת להגיש לדיון ולהפקדה תכנית מתוקנת, שבה ימוקמו מיתקני הטיהור בשטח שסוכם לגביו.

(ה) העותרת לא ביצעה את הסינוי הדרוש בתכניות שהוגשו להפקדה, והן הוחזרו לה לשם עריכת התיקון. ראה המכתב מיום 1.6.86 המצורף ומסומן מס/3.

(ו) בתכנית מתוקנת שהגישה העותרת ושבה מוקם המיתקן מחוץ לשטח שהיה נשוא ההסכם בערר הנזכר, סומן חץ סתמי לציון כיוון סילוק מי הקולחים, כשהוא מכוון לאדמות פרטיות שבעליהן אינם מסכימים לכך. לפיכך נפסלה התכנית, ולא ניתן להפקדה. הובהר לעותרת כי עליה למצוא פתרון על ידי הסנקת הקולחים לקטע המזרחי והובלתם ליער קק"ל או העברתם בצינור סגור מעבר לאדמות התושב המקומי לטיפול ושימוש בשטח ישראל. ראה מכתב מיום 26.6.86 המצורף ומסומן מס/4.

13. אם תגיש העותרת תכנית אשר יהיה בה פתרון אמיתי של סילוק השפכים, ידאגו רשויות המינהל האזרחי לנקוט באמצעים החוקיים לאפשר ביצוע התכנית. מכל מקום, כשלב זה אין לעותרת אלא להלין על עצמה על כך שמאז חודש יוני לא טרחה להכין ולהגיש פתרון תכנוני שניתן היה לאשרו וליישמו לפי ההליכים החוקיים.

מבני ציבור

14. אין כל מחויבות של הממשלה לבנות בגבעת הרדאר מבני ציבור. כאמור, בהחלטה על הקמת מיתר (עומר ב') ותמרת מדובר על השקעות הממשלה במים, חשמל וכביש גישה, כאשר כל יתר ההוצאות יחולו על המתיישבים והמועצות. ואכן בשני ישובים אלה לא בנתה הממשלה מוסדות ציבור. יצויין כי גם בסעיף 7 לעתירה, כאשר ניתן פירושה של העותרת לכיטוי "תשתית עד לראש השטח", לא נכללו בו מבני ציבור.

15. אשר לבית ספר, בשנת הלימודים הנוכחית, שבה יש כישוב רק כמה עשרות משפחות, לומדים התלמידים תושבי המקום בבית הספר בגבעת זאב, והמועצה האזורית מטה בנימין דואגת להסעתם.

שירותים מוניציפליים

10.

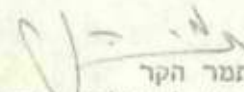
הישוב הר אדר הוכלל בין הישובים שבתחומה של המועצה האזורית מטה בנימין, ועליה לתת לו שירותים מוניציפליים. בהתאם לנספח גר/38א שצורף לעתירה המתוקנת, נותנת זו שירות מינימלי המתבטא בפינוי אשפה, הפעלת פיקוח על הבניה, הסעת תלמידים והפעלת גן ילדים.

בדיון שהתקיים ביום 31.10.86 הסכים משרד הפנים להוסיף סכום של 50,000 ש"ח כהשתתפות בעלות מתן שירותים מוניציפליים לישוב החוזש גבעת הרדאר. המועצה האזורית הודיעה כי אינה מאשרת סיכום זה ובתגובה הודיע משרד הפנים כי הוא מבטא את עמדתו. ראה המכתבים המצורפים ומסומנים מש/5(1) עד מש/5(3).

במגבלות התקציביות הקיימות משרד הפנים אינו יכול להוסיף מעבר לכך. עמדת משרד הפנים היא כי המועצה האזורית מטה בנימין חייבת ויכולה לתת שירותים שבתחומה במסגרת תקציבה הקיים, גם ללא הקצאה מיוחדת נוספת.

בשנת התקציב הבאה תוכל המועצה לגבות ארנונה מתושבי הישוב ולהרוויח את השירותים הניתבים.

היוט, ל' בחשוון תשמ"ז
2 בדצמבר 1986

תמר הקר
סגן בכיר א' לפרקליט המדינה
והנמונה על עניני הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ת צ ה י ר

אני הח"מ, יוסף מרגלית, לאחר שהזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי לא
אחיה כן אחיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה להלן:

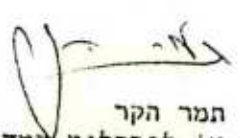
1. אני מכהן כראש המינהל לבניה כפרית וישובים חדשים במשרד הבינוי
והשיכון.

2. אני מצהיר כי האמיר בסעיפים 2, 3, 4, 5, 6, 11 ו-14 לכתב החשוכה
המוגש בבג"צ 608/86 הינו אמת לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.

יוסף מרגלית

א י ש ר

אני הח"מ, תמר הקר, סגן בכיר א' לפרקליט המדינה והממונה על עניני
הבג"צים בפרקליטות המדינה, מאשרת בזאת כי ביום 30.11.86 התייצב בפני
מר יוסף מרגלית, המוכר לי, ולאחר שהזהרתי כי עליו להצהיר אמת וכי
אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהירו
דלעיל.

תמר הקר
סגן בכיר א' לפרקליט המדינה
והממונה על עניני הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ת צ ה י ר

אבי הח"מ, שמריהו כהן, לאחר שהזהרת כי עלי לומר אמת דאט לא אעשה
כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כלהלן:

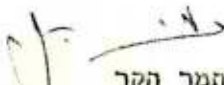
1. אבי מכהן כמנהל מחזור שלם במשרד הביטחון והשיכון.

2. אבי מצהיר כי האמור בסעיפים 7, 9, 10, 11 לכתב התשובה המוגש
בבג"צ 608/86 הינו אמת לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.

שמריהו כהן

א י ש ו ר

אבי הח"מ, תמר הקר, מאשרת בזאת כי ביום 1.12.36 הופיע בפני מר שמריהו
כהן, המוכר לי, ולאחר שהזהרת כי עלי לומר אמת וטאט לא כן יהיה צפוי
לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהירו דלעיל.

תמר הקר
סגן בכיר לפרקליט המדינה
והממונה על עניני הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ת צ ה י ר

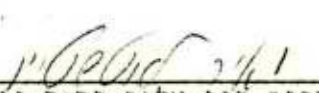
אבי הח"מ, סגן אלוף ברוך נגר, לאחר שהזהרתי כי עלי לומר אמת ואם לא אעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהירה בזאת כלהלן:

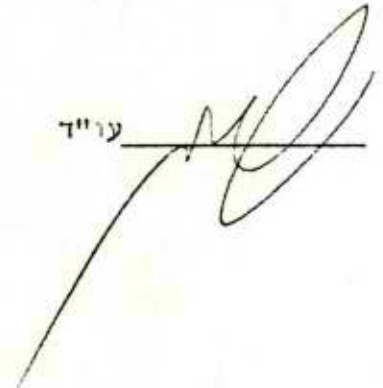
1. אבי מכהן כראש ענף תשתית במינהל האזרחי באזור יהודה והשומרון.

2. אבי מצהיר כי האמור בסעיפים 12 ו-13 לכתב התשובה המוגש בבג"צ 603/86 הלב, אמת לפי מיטב ידיעתי ואמונתו.

ברוך נגר

א י ש ו ר

אבי הח"מ 141 עו"ד, מאשר בזאת כי ביום 1.12.86 הופיע בפני סגן אלוף ברוך נגר, המוכר לי, ולאחר שהזהרתי כי עלי לומר אמת ושאל לא כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהירו דלעיל.

עו"ד

ת צ ה י ר

אני הח"מ, רחל גייר, לאחר שהזהרתי כי עלי לומר אמת ואם לא אעשה כן אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, מצהירה בזאת כלהלן:

1. אני מכהנת כמנהלת המחלקה לתקציבים ברשויות המקומיות, משרד הפנים.

2. אני מצהירה כי האמור בסעיף 16 לכתב התשובה המוגש בבג"צ 608/86 הינו אמת לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.

רחל גייר
6"ר
רחל גייר

א י ש ו ר

אני הח"מ תמר הקר, סגן בכיר לפרקליט המדינה, מאשרת בזאת כי ביום 1.12.86 הופיעה בפני הגב' רחל גייר, המוכרת לי, ולאחר שהזהרתי כי עליה לומר אמת ושלא כן תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, חתמה בפני על תצהירה דלעיל.

תמר הקר
סגן בכיר לפרקליט המדינה

כבית המשפט העליון
בשבת: כבית משפט גבוה לצדק

1. גבעת הרד"ר - יישוב קהילתי
2. שמעון שטיין
3. איתן קוברסקי
4. מיכה בלום
5. יצחק כנא
6. דנרון שוחט
7. עמוס סליפר

ע"י ב"כ עוה"ד מיטאל חשין או
צבי אגמון, רחוב בוסתנאי 26, ירושלים

ה ע ו ת ר י מ

נ ג ד

1. ממשלת ישראל
2. שר הבינוי והשיכון
3. שר החקלאות
4. מינהל עקרקעי ישראל
5. מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון
6. מר שלמה עמר

כולם על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים

7. המועצה האזורית מטה בנימין

ה מ ט י ב י מ

כתב תשובה

מוגש בזה כתב תשובה מטעם הנשיבים 1 עד 6. כתב התשובה נתמך בתצהיריהט
של יוסף מרגלית מנהל המינהל לבניה כפרית במשרד הבינוי והשיכון ושל

1. בעתירה מתבקשים הנשיבים לקיים ולבצע לאלתר "את ההחלטות שנתקבלו
בעניינה של העותרת ב:עדה להתיישובות הנשואות לממשלה ולהסתדרות
הציונית העולמית", ואת "תשתית היישוב הקהילתי גבעת הראדר עד לראש
השטה. לרבות בנייתם של כביש גישה ליישוב, קו חשמל, מתקני סילוק
שפכים ומוסדות ציבור כנדרש".

2. ההחלטה העקרונית להקים ישוב קהילתי בגבעת הרדאר התקבלה בוועדה להתיישבות ב-5.1.61. ההנחה הייתה כי המקום הינו אטרקטיבי מאוד בשל קרבתו לירושלים, ולפיכך מעורבות הממשלה מבחינת סיוע תוכל להיות מינימלית. כמותו דיון לא סוכמו פרטים כלשהם לגבי דרכי הקמת הישוב וסוכם כי יהיה צורך בקיום פגישות בין הגורמים הנוגעים בדבר כדי לגבש הצעות ולהביאן בפני הוועדה להתיישבות. נושא ההחלטה צורף לעתירה כנספח 3/ג.

3. (א) לאחר שנפלה ההחלטה העקרונית כאמור קויימו דיונים בין המוסדות הסובבים, אך לא התגבשה דעה אחידה וכאשר התקיים דיון נוסף בוועדה להתיישבות, ב-17.6.61 הוצגו גישות שונות - היו שדיברו על ישוב קהילתי סגור של עד 400 משפחות, והיו שדיברו על ישוב בעל אופי עירוני פתוח, עם פוטנציאל של אלפי יחידות דיור. דובר על כך שקיימת אגודה של אנשים הרוצים להקים את הישוב במקום. נציג משרד השיכון, מר י. מרגלית, אמר כי הדיונים טרם הסתיימו והציע שלא לקבל עדיין החלטה.

(ב) לבסוף התקבלה החלטה בנוסח הבא:

"הת/55 גבעת הרדאר

מחליטים לבנות בגבעת הרדאר ישוב דוגמת הישוב מיתר."

(ג) יודגש כי זה ותו לא הוא כל נוסח ההחלטה.

המסמך שצורף לעתירה כנספח 4/ג ושקטע ממנו צוטט בטעיף 5 לעתירה, איבנו החלטת הוועדה להתיישבות. זהו מכתב של אל"מ סתו, שהשתתף בדיון.

4. ההחלטה על בניית ישוב "דוגמת הישוב מיתר" איננה ברורה. ניתן לפרשה כמכוננת לענין סוג הישוב. בישוב מיתר גם כן התארגנה קבוצה של אנשים כאגודה והם הקימו את שלב א' של הישוב, המורכב מווילות שכל אחד בנה לפי טעמו ואפשרויותיו. ניתן גם לפרש את נוסח ההחלטה כמכוון לבניית של דרכי פעולה בהקמת הישוב. לענין זה ראוי להביא את נוסח החלטת הוועדה להתיישבות בענין הקמת הישוב מיתר, ויצויין מיד כי בשלב ההחלטה כונה הישוב בטע עומר ב'. מדובר בהחלטה הת/13 מיום 20.7.80. סזה נוסחה:

"הת/13, הקמתם של עומר ב' ותימרת

מחליטים לאשר הקמתם של היישובים הקהילתיים: עומר ב' ב.נ.צ. קווי אורך 684 עד 686, קווי רוחב 466.5 עד 468 ותימרת ב.נ.צ. קווי אורך 708.5 עד 710.5, קווי רוחב 620 עד 622 - כאשר השקעות המדינה בהם יסתכמו אך ורק בהבאת מים, חשמל וכביש לראש השטח; יתר ההוצאות יחוללו על המתדיינים והמועצות הנוגעות בדבר."

ראוי לשים לב כי נוסח החלטה זו בא להגביל את השקעות המדינה להבאת מיט. חשטל וכביש לראש השטח, ולהדגיש כי כל יתר ההוצאות יחולו על המתקיימים והמועצות.

לפיכך, גם אם יש לקרוא את ההחלטה הת/35 בענין גבעת הרדאר כדנה בנושא השקעות הממשלה, בודאי שאין לקרוא לתוכה מחויבות של הממשלה בנושאים כלשהם מעבר לנושאי מיט, חשטל וכביש (כגון סלפון, ביוט או מוסדות ציבור).

5. דיון שלישי בועדה להתייבות התקיים ב-12.7.81. גם בדיון זה נאמר כי קיימים חילוקי דעות לגבי אופי הישוב. מינהל מקרקעי ישראל הציע פרוגרמה לאלף יחידות, המחולקת לארבעה שלבים, וציון כי משרד השיכון מתנגד לתכנית זו משום שהוא רואה במקום פרבר של ירושלים, כאשר פרברים אחרים הינם בסדר עדיפויות קודם.

ההחלטה שנתקבלה בדיון זה הצטמצמה איפוא לשלב א' של התכנית ולהכשרת המגרשים על ידי מינהל מקרקעי ישראל עבור חברי העמותה. הדיון וההחלטה בכל הנוגע להמשך הטיפול נדחו למועד אחר. נוסח ההחלטה הובא בסעיף 6 לעתירה ובנספח גר/5 שלה.

6. מבלי להכנס במקום ובשלב זה לשאלות המשפטיות האם החלטות הועדה להתייבות יצרו מחויבות משפטית של הממשלה כלפי העותרים או מי מהם, ואם יכולים העותרים לתבוע ביצוע ההחלטות בבית המשפט הגבוה לצדק, הגה מוכנים המטיבים לקבל לצורך דיון זה כי על הממשלה לדאוג לכך שיגיעו עד לישוב כביש, חשטל ומיט. כן מקובל על הממשלה כי עליה לסייע בנושא הכיוב כפי שיפורט בהמשך. בדון איפוא להלן במצב הדברים לגבי כל אחד מן הנושאים שהוזכרו.

כביש

7. כאמור, מוכנה הממשלה להניח לצורך הדיון שעליה לדאוג לכך שיהיה כביש גישה לישוב. הישוב מיתר תוכנן במקום שלא היתה אליו כל גישה, והיה צורך בפריצת דרך חדשה וסלילתה. לישוב גבעת הרדאר יש כביש גישה. סלילת הדרך נעשתה בעיקר מתקציב המינהל האזרחי ביהודה ושומרון. העותרת טוענת בסעיף 19 לעתירה, כי היא השקיעה סך של כ-60,000 \$ בטיפול הדרך. משרד הבינוי והשיכון יחזיר לעותרים סכומים שלגביהם יוגשו הוכחות כי הושקעו כאמור.

בסעיף 19 לעתירה טוענת העותרת דבר והיפוכו: מצד אחד כי קיימת דרך סלולה אל הישוב, ומצד שני כי "העותרת מוצאת את עצמה מנותקת מהישוב". ההסבר לסתירה זו נעוץ כנראה בכך שהכביש אינו כרמה גבוהה, והעותרת רואה גישה דרך כביש זה כחוסר גישה.

בענין זה אין המשיבים רואים עין בעין עם העותרת. נכון הוא שכביש הגישה, העובר דרך הכפר בידר, איננו כביש ברמה גבוהה, ובמקום מסויים יש בעיה בטיחותית המזייבת להאט את מהירות הנסיעה, אך הכביש כהחלט עונה על הצרכים הקיימים, ואין כל צורך חיובי ודחוף לשנותו או לסלול כביש אחר תחתיו. בהקשר זה יצוינו בקיצור הנקודות הבאות:

(1) סיבוי תוואי של כביש או פרוצט נבדט חדש כרוכים בהליכים ופעולות רבים ושובים, ונקיטתם תלויה בין היתר בתקציבים ובסדרי עדיפויות. יש צורך בהליכי תכנון ואישור, בבדיקת הבעלות בשטח, בהפקעות, ובביצוע העבודה עצמה. דברים אלה אינם יכולים להתבצע "לאלתר" כלשון העתירה.

(2) כיום גרות בישוב כמה עשרות משפחות, ובסך הכל הוקצו בשטח 300 יחידות דיור. לגדלו של ישוב יש כמובן השלכה על קביעת סדרי העדיפויות בהשקעות ממשלתיות. כאמור, עדיין אין הכרעה בשאלת גדלו ואפיו של הישוב לעתיד לבוא.

(3) יש הרבה מאוד ישובים, הן בתחומי מדינת ישראל והן באזור יהודה והשומרון, שרמת הנגישות אליהם נמוכה מן הרמה של הכביש המוביל לגבעת הרדאר דרך בידר. כך למשל, חיובי ביותר לסלול כביש שיעקוף את מחנה הפליטים דהישה, אך ביצועו של דבר זה יקח כנראה עוד כמה שנים. לישובים רבים בארץ מובילים כבישים ישנים ומשובשים שהנסיעה בהם איטית ומסוכנת.

נזכיר כאן גם את בעיית "הכבישים האדומים", אותם כבישים שמספר התאורות הקטלניות בהם גדול מאוד ויש הכרח להרחיבם, להתקין בצמתיהם מחלפים וכיוצא בזה שיפורים בטיחותיים, ודבר ידוע וכאוב הוא כי לא נמצאים התקציבים הדרושים לכך, לא בשנה אחת ואף לא בשנים אחדות.

נזכיר גם כי לעיר ירושלים נטעו במשך שנים בכביש צר ומפותל ולא עלה על דעת תושביה לפנות לבג"צ כדי שיחייב את המדינה לסלול את הכביש הרב מסלולי המהיר והבטוח שנשלל רק אחרי שנים רבות.

(4) קיימים רעיונות לעתיד לבוא לגבי הוספת כביש ליישוב, כאשר באופן תיאורתי אפשר לחשוב על כביש מנבי סמואל, חיבור לכביש תל-אביב - ירושלים דרך מחלף עין חמד או חיבור למבשרת ציון.

רעיונות אלה טרם גובשו לכלל תכנון מפורט. לכל אחד מהם יתרונות וחסרונות הטעונים בחינה וליבון ושמיעת הגורמים הנוגעים בדבר.

ביצועו של כל אחד מהם מחייב הליכי תכנון ואישור בהתאם לסוגו, הליכי הפקעה וחטולם פיצויים וכיוצא בזה. העלות הצפויה של כביש כזה נעה בין 500,000 ל-1,900,000 דולר, בלי להביא בחשבון עלות ההפקעות הכרוכות.

אשר לגישה דרך קיבוץ מעלה החמישה, כאמור בסעיף 20 לעתירה, ובנספחים גר/15 עד גר/17, ביקשה העותרת את התערבותו של היועץ המשפטי לממשלה ליתום הליכים לפתיחת הדרך לשימוש תושבי הישוב, בסענה כי הדרך צריכה להיות דרך פתוחה לציבור הרחב. בדיון שהתקיים אצל היועץ המשפטי לממשלה סוכם כי ב"כ העותרים יגיש טענותיו בכתב, טענותיו יועברו לב"כ קיבוץ מעלה החמישה וזה יגיב עליהן בכתב. לאחר מכן יקבל היועץ המשפטי התייחסויותיהם של מתכנן מחוז ירושלים ומנהל לשכת התכנון ביהודה ושומרון, ואז יגבש את עמדתו. טענותיו של ב"כ העותרת הועברו כנספח טצורף לעתירה כנספח גר/17. קיבוץ מעלה החמישה מתנגד לעמדת העותרת, הן מנימוקים משפטיים והן בשל הנסיבות העובדתיות הכרוכות בכך. רצ"ב ומסומן מש/1 עמדתו המפורטת של בא כח הקיבוץ. בשלב זה קיבל משרד המשפטים גט הערות של קמ"ט פנים במינהל האזרחי והן מצורפות ומסומנות מש/2. טרם נתקבלה התייחסותם של המתכננים וטרם גובשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

חשטל

העותרת טוענת כי שילמה לחברת החשטל, בחודש נובמבר 1984, סך של כ-40,000 דולר, כמימון העלות של הקמת קו ראשי עד לראש השטח. משרד הבינוי והשיכון יחזיר לעותרת את ההוצאות שהוציאה להקמת קו חשטל ראשי עד לראש השטח.

מים

קיימים בריכה וקו מים לישוב, שנעשו על ידי חברת מקורות כמימון משרד החקלאות, ואין בעתירה טענות בעניין זה.

ביוב

כאמור לעיל, נושא הביוב אינו בין הנושאים שלגביהן יש החלטה של הועדה להתיישבות, לא לגבי גבעת הרדאר ולא לגבי מיתר. עם זאת רואה הממשלה מתפקידה לסייע למציאת פתרון לטיהור השפכים וסילוק הקולחים המטוהרים מהישוב, באופן שלא יהווה מפגע הברואי.

בשל מבנהו הטופוגרפי יש לישוב גבעת הרדאר צורך בשני מיתקני טיהור לביוב: האחד לחלק המערבי והשני לחלק המזרחי.

המיתקן המערבי ימוקט בתחומי ישראל, לפי הסדר עם הקרן הקיימת לישראל. לגבי המיתקן המזרחי התעוררו קשיים מסויימים. להלן נחאר בקצרה את השתלשלות העניינים בנושא זה:

(א) היטוב הוקם על אדמה שהוכרזה כאדמת מדינה. הוגש ערר על ידי תושב מקומי. במסגרת הערר צומצם שטח ההכרזה. העותרת ביקשה להקים את מיתקן הטיהור דוקא בשטח שהוצא מן ההכרזה.

(ב) הוצע למקם את המיתקן במקום אחר, סמוך מאוד, ולהוביל את השפכים אליו בקו ביוב. נעשה ניסיון להגיע להסכמה עם בעל הקרקע שבה יותקן המיתקן וכן עם מוכתר הכפר בית סוריק ובעלי הקרקע כדי שיסכימו להנחות קו הביוב, והוצע להם להשתמש במים המטהרים להסקיית המטעים שלהם.

(ג) למרות מאמצים רבים, שהשתתפו בהם אנשי המינהל האזרחי, שנחלצו לעזרת העותרת לא העלו הפגישות עם בעלי הקרקעות הסדר מוסכם.

(ד) לפיכך יש צורך בהפקעת השטח הדרוש. לשם כך נתבקשה העותרת להגיש לדיון ולהפקדה תכנית מתוקנת, שבה ימוקמו מיתקני הטיהור בשטח שסוכם לגביו.

(ה) העותרת לא ביצעה את השינוי הדרוש בתכנית שהוגשו להפקדה, והן הוחזרו לה לשם עריכת התיקון. ראה המכתב מיום 1.6.86 המצורף ומסומן מש/3.

(ו) בתכנית מתוקנת שהגישה העותרת ושבה מוקם המיתקן מחוץ לשטח שהיה בשוא ההסכם בערר הנזכר, טומן חץ סחמי לציון כיוון סילוק מי הקולחים, כשהוא מכווון לאדמות פרטיות שבעליהן אינם מסכימים לכך. לפיכך נפסלה התכנית, ולא ניתן להפקידה. הובהר לעותרת כי עליה למצוא פתרון על ידי הסנקת הקולחים לקטע המזרחי והובלתם ליער קק"ל או העברתם בצינור סגור מעבר לאדמות התושב המקומי לטיפול ושימוש בשטח ישראל. ראה מכתב מיום 26.6.86 המצורף ומסומן מש/4.

13. אם תגיש העותרת תכנית אשר יהיה בה פתרון אמיתי של סילוק השפכים, ידאגו רשויות המינהל האזרחי לנקוט באמצעים החוקיים לאפשר ביצוע התכנית, ומשרד הבינוי והשיכון יהיה אחראי למימון הביצוע. מכל מקום, בטלב זה אין לעותרת אלא להלין על עצמה על כך שמאז חודש יוני לא טרחה להכין ולהגיש פתרון תכנוני שניתן היה לאשרו וליישמו לפי ההליכים החוקיים.

מבני ציבור

14. אין כל מחויבות של הממשלה לבנות בגבעת הרדאר מבני ציבור. כאמור, בהחלטה על הקמת מיתר (עומר ב') ותמרת מדובר על השקעות הממשלה במים, חשמל וכביש גישה, כאשר כל יתר ההוצאות יחולו על המתיישבים והמועצות. ואכן בשני ישובים אלה לא בנתה הממשלה מוסדות ציבור. יצוין כי גם בסעיף 7 לעתירה, כאשר ניתן פירושה של העותרת לביטוי "תשתית עד לראש השטח", לא נכללו בו מבני ציבור.

15. אשר לבית ספר, בשנת הלימודים הנוכחית, שבה יש בישוב רק כמה עשרות משפחות, לומדים התלמידים תושבי המקום בבית הספר בגבעת זאב, והמועצה האזורית מטה בנימין דואגת להטעת. משרד החינוך יפתח כתות לימוד בישוב עם גידול האוכלוסיה, בהתאם לצרכים ולאפשרויות התקציביות.

ערר

בינוי

משרד
הבינוי

6/1

שירותים מוניציפליים

16.

הישוב הר אדר הוכלל בין הישובים שבתחומה של המועצה האזורית מטה בנימין, ועליה לתת לו שירותים מוניציפליים. בהתאם לנספח גר/38 א שצורף לעתירה המתוקנת, נותנת זו שירות מנימלי המתבטא בפינוי אשפה, הפעלת פיקוח על הבניה, הטעת תלמידים והפעלת גן ילדים.

בדיון שהתקיים ביום 31.10.86 הסכים משרד הפנים להוסיף סכום של 50,000 ש"ח כהשתתפות בעלות מתן שירותים מוניציפליים לישוב החדש גבעת הרדאר. המועצה האזורית הודיעה כי אינה מאשרת סיכום זה ובתגובה הודיע משרד הפנים כי הוא מבטא את עמדתו. ראה הנכתבים המצורפים ומסומנים מס/5(1) עד מס/5(3).

במגבלות התקציביות הקיימות משרד הפנים אינו יכול להוסיף מעבר לכך. עמדת משרד הפנים היא כי המועצה האזורית מטה בנימין יכולה לתת שירותים לישובים שבתחומה במסגרת תקציבה הקיים.

בשנת התקציב הבאה תוכל המועצה לגבות ארנונה מתושבי הישוב ולהרוויח את השירותים הניתנים.

היום, כחשון תשמ"ז
בדצמבר 1986

תמר הקר
סגן בכיר א' לפרקליט המדינה
והממונה על עניני הבג"צים
בפרקליטות המדינה